

EINDVERSLAG van de commissie van rapporteurs voor:

1. het ontwerp van Rijkswet tot goedkeuring van het op 9 december 1948 te Parijs totstandgekomen Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide (**6612, R 262**);
2. het ontwerp van een Uitvoeringswet genocideverdrag (**6613**).

Nadat het voorlopig verslag der commissie aan de Regering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD

Het streven in de Verenigde Naties tot een verdere ontwikkeling van het internationale strafrecht, een streven dat met name beoogde de totstandkoming van een code van misdrijven tegen de vrede en veiligheid van de mensheid alsmede van een internationaal strafgerechtshof, is destijds niet met succes bekroond. Een van de kernproblemen was gelegen in het feit, dat op het niveau van de wereldgemeenschap onvoldoende bereidheid bestond de nationale soevereiniteit der staten in te perken en het individu als zodanig strafrechtelijk verantwoordelijk te stellen voor het wereldforum. Ofschoon op het stuk van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van het individu in het internationale recht de laatste jaren hoegenaamd geen vooruitgang is geboekt, valt er in de Verenigde Naties wel een zekere mate van stroomversnelling waar te nemen met betrekking tot de rechten van het individu. De werkzaamheden die in de Verenigde Naties worden verricht op het gebied van de rechten van de mens en waaraan de Nederlandse Regering een actief aandeel heeft, nopen de lid-staten de plaats van het individu in het internationale recht bij voortdurende in beschouwing te nemen. Ondergetekenden koesteren de hoop dat als gevolg hiervan een gunstige voedingsbodem wordt geschapen om te zijner tijd naast de rechten van de mens ook zijn internationaal-strafrechtelijke verantwoordelijkheid opnieuw onder het oog te zien. De Regering zal niet nalaten in deze richting een stimulerende invloed uit te oefenen. Voorts moge worden verwezen naar hetgeen ondergetekenden hieromtrent hebben opgemerkt in de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De vraag of artikel II van het verdrag gevolgen kan hebben voor het ongeoorloofd verklaren van de toepassing van bepaalde tot de absolute oorlog behorende strijdmiddelen, zouden ondergetekenden ontkennend willen beantwoorden. Het Genocideverdrag heeft uitsluitend betrekking op de vernietiging, met welk wapen ook, van bepaalde volksgroepen. Het genoemde artikel kan evenwel niet dienen als een zelfstandig argument voor de *algemene* ongeoorloofdheid van het gebruik van zodanige wapens.

De Regering beschikt niet over inlichtingen waaruit zou blijken, dat het optreden van Portugal in Angola tegenover de gekleurde bevolking het karakter van genocide benadert.

Vele leden was het opgevallen, dat in artikel 5 van het ontwerp uitvoeringswet Genocideverdrag geen rekening is gehouden met artikel 134*bis* van het Wetboek van Strafrecht. Zij vestigden er de aandacht op, dat daardoor volgens het ontwerp de Nederlander die in het buitenland niet in het openbaar tot genocide uitlokt, niet vervolgbaar zal zijn (en derhalve straffeloos zal blijven), indien de uitlokking zonder gevolg blijft.

Inderdaad breidt het ontwerp de werking van de Nederlandse strafwet wel uit tot feiten, door Nederlanders in het buitenland begaan, indien het een opruiing tot genocide in het openbaar betreft en vindt deze uitbreiding niet plaats voor de gevallen bedoeld in artikel 134*bis* Sr. De reden van dit verschil is hierin gelegen, dat artikel III van het Genocideverdrag onder *c* wel uitdrukkelijk het rechtstreeks en *openbaar* aanzetten tot genocide binnen het bereik van het verdrag brengt, doch niet het aanzetten dat niet in het openbaar geschiedt. Over de strafwaardigheid van dit laatste bestaat derhalve volkenrechtelijk geen communis opinio.

Artikel 5 nu schept een toepasselijkheid van onze strafwet die geheel los staat van de ter plaatse geldende wetgeving. Althans voor vreedstijd lijkt het gewenst deze uitbreiding van de toepasselijkheid van de nationale strafwetgeving te beperken tot datgene wat volkenrechtelijk onder genocide in ruime zin wordt begrepen. In verband hiermede is artikel 134*bis* Sr. niet in artikel 5 van de ontwerp-uitvoeringswet vermeld.

De ondergetekenden wijzen erop, dat dit niet noodzakelijk tot gevolg heeft, dat de Nederlander die buitenslands een feit als bedoeld in artikel 134*bis* met betrekking tot genocide begaat, hier te lande niet vervolgbaar zal zijn. Artikel 5 onder 2° van het Wetboek van Strafrecht is te dezen onverminderd van

toepassing. Voorwaarde voor de vervolgbaarheid in Nederland is dan echter, dat op het feit ook straf is gesteld in het land waar het is begaan.

*De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,*

V. G. M. MARIJNEN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Justitie,

Y. SCHOLTEN.

De commissie van rapporteurs heeft gemeend met de mededeling van dit antwoord aan de Kamer haar eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld 9 juni 1964.

BRONGERSMA

MERTENS

HÖPPENER (*voorzitter*)

VAN WINGERDEN

KNOTTNERUS